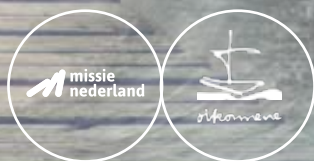

recht door zee

Week van Gebed voor de eenheid
21-28 januari 2018 Exodus 15:1-21

Inhoudsopgave

Recht door zee	3
Bij de viering	5
Orde van Dienst	6
Liedsuggesties	20
Oecumene in de Cariben	21
De acht dagen	22
Meer materiaal	30
Colofon	31

Recht door zee

Introductie op het thema van de Week van Gebed

Gods rechterhand leidde het volk Israël recht door zee. God deed het volk dat jarenlang onderdrukt was door de Egyptenaren recht. In Exodus 15 lezen we een lied dat Mozes samen met de Israëlieten hierover zong. Het lied is het uitgangspunt voor het materiaal van de Week van Gebed voor de Eenheid in 2018. De kerken uit het Caribisch gebied verzorgden het materiaal.

Gods rechterhand

In het lied uit Exodus 15 wordt gezongen over de kracht van Gods rechterhand. Het volk van Israël zag hoe Gods hand in actie kwam en hen recht door zee leidde. God bevrijdde Israël uit slavernij. Geen mens hield voor mogelijk dat de zee zou splijten. Maar God maakte een krachtig gebaar. Het was genoeg geweest. God schakelde de vijand uit.

Uw rechterhand, HEER, ontzagwekkend in kracht (Exodus 15:6a)

Het verhaal over de bevrijding van het volk van God spreekt de Caribische christenen erg aan. De Caribische christenen uit veel verschillende tradities herkennen de hand van God in het beëindigen van de slavernij. God brengt vrijheid. God verricht de reddende daad.

Het lied van Mozes en Mirjam (Exodus 15:1–21) is een voor de hand liggende keus voor het thema van de Week van Gebed 2018. Het is een lied van de overwinning. Het thema is verwerkt in het lied 'De rechterhand van God', geschreven in een werkgroep van de Caribische Raad van Kerken in augustus 1981. Het is het 'lijflied' van de oecumenische beweging in de regio en vertaald in verschillende talen. Ter gelegenheid van de Week van Gebed is het lied overgezet naar het Nederlands.

Zoals de Israëlieten hun lied hebben, zo hebben de mensen op de Cariben hun lied van overwinning en vrijheid. Het is een lied dat hen met elkaar verbindt.

Tegenwoordig zijn er nieuwe bedreigingen die mensen in slavernij brengen. De menselijke waardigheid, geschapen naar het beeld en de gelijkenis van God, is opnieuw in gevaar. Persoonlijke misstappen en sociaal onrecht tasten de menselijke waardigheid aan. Het ontbreekt de wereld te vaak aan rechtvaardigheid en inlevingsvermogen. Armoede, geweld, onrechtvaardigheid, drugsverslaving en pornografie bezorgen mensen veel pijn, verdriet en angst.

Veel van de huidige uitdagingen zijn erfenis van het koloniale verleden en de slavenhandel. Het gewonde collectieve bewustzijn komt tegenwoordig tot uiting in sociale problemen die te maken hebben met een laag zelfbeeld, met huiselijk geweld en verscheurde familierelaties.

Naast deze erfenis uit het verleden, worden de problemen verergerd door de huidige werkelijkheid, die je kunt karakteriseren als neokolonialisme. Onder de bestaande omstandigheden is het voor mensen die leven aan de onderkant bijna onmogelijk zich aan armoede en schulden te onttrekken. Sterker nog, op veel plaatsen is er een overgebleven, gelegitimeerd systeem dat discriminatie in stand houdt.

De rechterhand van God, die het volk Israël uit de slavernij haalde, gaf hoop en moed aan de Israëlieten. Zo geeft God nu hoop aan de christenen van de Cariben waardoor ze geen slachtoffer zijn van de omstandigheden. Als getuigen van deze gezamenlijke hoop werken de kerken samen om aan alle mensen uit het gebied hulp te verlenen, en met name aan de meest kwetsbare en genegeerde mensen.

Het lied zegt het zo: 'De rechterhand van God bezaait heel ons land: zaden van vrijheid, liefde, hoop.'

Bij de viering

U vindt op de volgende pagina's de liturgie van een viering. Een paar opmerkingen daarbij. De Caribische sound verschilt behoorlijk van wat we in Nederland gewend zijn. Om in de sfeer te komen, kan je als plaatselijke gemeenschap overwegen voorafgaand aan de dienst een YouTube-opname te laten horen, bijvoorbeeld het lied: *I will sing unto the Lord / For he has triumphed gloriously / The horse and rider thrown into the sea...*

De voorbereidingsgroep heeft de schriftlezingen uit Exodus 15 en Romeinen 8 enigszins beperkt en voor de lezing uit de evangeliën een genezing uit Matteüs gekozen. De lezingen zijn daarmee compacter dan wat men in de Cariben voorstelt.

De Bijbel is van bijzonder belang in de Caribische kerken. Kolonisten misbruikten de Bijbel om onderdrukking van mensen goed te praten. Tegelijk ontvingen slaven en inheemse volkeren met de Bijbel een bron van troost en bevrijding. De Bijbel hielp hun leven fundament te geven. Het maakt de Bijbel voor hen tot een krachtig symbool van bevrijding. Daarom is het belangrijk de Bijbel tijdens de dienst op een opvallende en in het oog springende plaats te leggen, en de lezingen vanuit deze Bijbel te doen plaatsvinden.

We adviseren in de dienst ketens te gebruiken als beeldende vorm. Ze zijn een symbool van de slavernij, ontmenselijking en racisme. Ze zijn ook een symbool van de macht van de zonde, die ons scheidt van God en van elkaar. De schrijversgroep uit de Cariben moedigt ons aan om echte ijzeren kettingen te gebruiken. In het verloop van de dienst worden de ijzeren ketens van slavernij vervangen door een keten van mensen die elkaar de arm geven als uitdrukking van verbondenheid.

De voorbereidingsgroep heeft ook over een alternatieve visualisering gesproken. Je zou mensen kunnen vragen tekst op een bord te schrijven, van verslavingen waaraan zij vastgeketend zaten en hen tijdens de dienst naar voren kunnen nodigen. Op de achterkant van het bord kan men schrijven hoe men van deze slavernij is bevrijd.

Als lied na de verkondiging van het Woord stellen de christenen uit de Cariben het lied 'The Right Hand of God' voor. Gert Landman heeft het voor Nederland bewerkt.

Orde van dienst

Thema Recht door zee

Kerntekst Uw rechterhand, Heer, ontzagwekkend in kracht

(Exodus 15:6)

v: voorganger; **a:** allen; **l:** lezer

Opening

Tijdens het zingen van het lied komen de voorgangers binnen.

Voorop loopt iemand met de Bijbel. De Bijbel krijgt een ereplaats.

(gemeente gaat staan)

Zingen

Rond het licht dat leven doet (Lied 287: 1,2,3, 5)

(Liedboek)

1 Rond het licht dat le - ven doet
groe - ten wij el - kaar met vre - de;
wie in voor - of te - gen - spoed
ze - gen zoekt, mag bin - nen - tre - den, -
bij de Heer zijn wij hier thuis,
kind aan huis.

2. Rond het boek van zijn verbond
noemen wij elkaar bij name,
roepen wij met hart en mond
levenswoorden: ja en amen -
als de kerk van liefde leest
is het feest!

3. Rond het water van de doop komt de Rode Zee ter sprake; droogvoets, tussen nood en dood volgen wij een brandend baken: in het nachtelijke uur vlamt een vuur.
5. Rond het licht dat leven doet groeten wij elkaar met vrede. Paaslicht straal ons tegemoet, zegen wie uw liefde delen, - licht dat dit geheim behoedt: God is goed.

tekst André Troost

Woord van welkom

- v** De genade van onze Heer Jezus Christus, de liefde van God, en de gemeenschap van de Heilige Geest zij met u allen.
- a** En met uw geest.

(gemeente gaat zitten)

- v** Beste zusters en broeders in Christus, we zijn hier samen in deze gebedsdienst voor eenheid om God te danken voor onze christelijke erfenis en voor zijn bevrijdende daden in de geschiedenis.

Dit jaar werden de teksten voor de Week van Gebed voor de eenheid van de christenen voorbereid door de kerken uit de Cariben, de eilanden van Midden-Amerika.

De geschiedenis van het christendom in dit gebied heeft twee kanten. De kolonisten gebruikten de Bijbel enerzijds als rechtvaardiging voor wangedrag. Ze onderwierpen de oorspronkelijke bewoners van deze landen. Ze voerden goedkope arbeidskrachten aan als slaven vanuit Afrika, India en China. Dat gedrag werd soms gerechtvaardigd door een beroep op de Bijbel. Zendelingen hebben aan de andere kant mensen de Bijbel aangereikt als bron van leven. De Bijbel gaf kracht aan hen die te lijden hadden onder de koloniale machthebbers.

De Bijbel is nog altijd een bron van troost en bevrijding. Hij inspireert de christenen van de Cariben om de levensomstandigheden aan te pakken die de menselijke waardigheid ondermijnen. Als de ijzeren ketens van slavernij van onze handen vallen, komt er ruimte voor liefde en gemeenschap. Wij bidden als christenen om deze eenheid.

Aanroeping van de heilige Geest

- v** Samen met de christenen van de Cariben roepen we de heilige Geest aan om ons hart in vuur en vlam te zetten bij ons gebed voor de eenheid van de kerk. Geest van God verenig ons, uw dienaren, schenk ons een band van eenheid.
- a** Kom, heilige Geest!
- v** Leer ons om te bidden.
- a** Kom, heilige Geest!
- v** Bevrijd ons van de slavernij van de zonde.
- a** Kom, heilige Geest!
- v** Kom ons te hulp in onze zwakheid.
- a** Kom, heilige Geest!
- v** Maak ons opnieuw tot uw kinderen.
- a** Kom, heilige Geest!

Zingen

Heer, wijs mij uw weg (Lied 687: 1,3)

(Opwekking)

1. Heer, wijs mij uw weg en leid mij als een kind dat
heel de le - vens - weg slechts in U rich - ting vindt. Als mij de
moed ont - breekt om door te gaan; troost
mij dan lief - de - vol en moe - dig mij weer
aan.

3. Heer, leer mij uw wil
aanvaarden als een kind
dat blindelings en stil
U vertrouwt, vrede vindt.
Als mij de wil ontbreekt
uw weg te gaan;
spreek door uw woord en Geest
mijn hart en leven aan.

Gebed om verzoening

- v** Wij hebben de Geest niet ontvangen
om opnieuw als slaven in angst te leven.
Laten we een beroep doen op Gods ontferming.
Laten we vertrouwen op de reddende kracht van Gods rechterhand.

Drie personen uit de gemeenschap komen naar voren, elk met een ketting. Na iedere aanroeping en het antwoord mag een van de kettingen op de grond vallen. Als antwoord zingen we het 'Kyrie eleison'.

- v** Verlos ons, God,
van patronen die de menselijke waardigheid ondermijnen
en nieuwe vormen van slavernij doen ontstaan.
Kyrie eleison.

a *Zingen*

Kyrie eleison (Gezang 301a).

(Liedboek)

The image shows a musical score for the hymn 'Kyrie eleison'. It consists of two staves: a treble clef staff on top and a bass clef staff on the bottom. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 2/4. The melody is written in a simple, hymn-like style. The lyrics are written below the notes. The lyrics are: Ky - ri - e e - le - - i - son. Chris - te e - le - - i - son. Ky - ri - e e - le - - i - son.

- v** Verlos ons, God, van beslissingen en daden
die leiden tot armoede, uitsluiting en discriminatie
van onze broeders en zusters.
Kyrie eleison.

a *Zingen*

Kyrie eleison

- v** Verlos ons, God, van angst en achterdocht
die ons scheiden van elkaar
en de hoop op heelheid beperken.
Kyrie eleison.
- a** *Zingen*
Kyrie eleison
- v** De Heer is onze kracht en onze sterkte. Hij is onze redding.
Moge God, die ons heeft verlost,
ons leiden naar de plaats waar heiligheid heerst.
- a** **Amen**

Woord van God

- v** Verlos ons, God, van de onderdrukking van mensen
a en laat ons volbrengen wat u beveelt.
v Laat over uw dienaars uw aanschijn lichten,
a en leer ons uw leefregels.
- v** Verlos mij van de onderdrukking van mensen,
en ik zal mij houden aan uw regels.
Laat het licht van uw gelaat over mij schijnen,
onderwijs uw dienaar in uw wetten.

Lezing uit de Bijbel **Exodus 15:1-6 en 20-21**

Het lied van Mozes en Mirjam na de doortocht door de Rode Zee

Toen zong Mozes, samen met de Israëlieten, dit lied ter ere van de Heer:

Ik wil zingen voor de Heer,
zijn macht en majesteit zijn groot!
Paarden en ruiters wierp hij in zee.

De Heer is mijn sterkte, hij is mijn beschermer,
de Heer kwam mij te hulp.
Hij is mijn God, hem wil ik eren,
de God van mijn vader, hem loof en prijs ik.
Zijn naam is Heer, hij is een krijgsheld.

De wagens van de farao slingerde hij in zee.
 Daar, in de Rietzee, verdrong het leger,
 zijn beste officieren kwamen om.
 Wild kolkend water overspoelde hen,
 ze verdwenen in de diepte, zonken als een steen.
 Uw rechterhand, Heer, ontzagwekkend in kracht,
 uw rechterhand, Heer, verplettert de vijand.

De profetes Mirjam, Aärons zuster, pakte haar tamboerijn,
 en alle vrouwen volgden haar, dansend en op de tamboerijn splend.
 En Mirjam zong dit refrein:

'Zing voor de Heer,
 zijn macht en majesteit zijn groot!
 Paarden en ruiters wierp hij in zee.'

- v Luister en je zult bevrijd worden.
- a Wij danken God.

Zingen

Mijn God zijt Gij, U wil ik danken (Lied 118 a)

(Liedboek)

voorzang: ♩ = 120

Mijn God zijt Gij, U wil ik dan - ken, mijn God, U in de hoog - te
 ste - ken. Ik spreek U uit, ik noem uw naam, zo - waar als ik leef.

refrein, allen: Mijn God zijt Gij, U wil ik dan - ken, zo - waar als ik leef. *Fine*

voorzang: 1 Ik was ge - van - gen en riep: God, en Hij heeft mij ge - ant - woord. Hij
 heeft mij de ruim - te ge - ge - ven, Hij komt voor mij op als een vriend. *alleen refrein*

vervolg ommezijde

voorzang:

2 Be-ter te schui-len bij God dan te ver-trou-wen op men-sen,
 be-ter te schui-len bij God dan te ver-trou-wen op macht. *allen refrein*

voorzang:

3 Ik was ge-sla-gen, maar God heeft mij o-ver-eind ge-hol-pen.
 Ik zal niet ster-ven, ik zal le-ven, Hij tilt mij op. *dal*

tekst Vijftig psalmen - Psalm 118,5,7-9.13.17.28
 muziek Bernard Huijbers

Lezing uit de Bijbel Romeinen 8:14-17

Delen in het lijden van Christus

Allen die door de Geest van God worden geleid,
 zijn kinderen van God.

U hebt de Geest niet ontvangen

om opnieuw als slaven in angst te leven,

u hebt de Geest ontvangen om Gods kinderen te zijn,

en om hem te kunnen aanroepen met 'Abba, Vader'.

De Geest zelf verzekert onze geest dat wij Gods kinderen zijn.

En nu we zijn kinderen zijn, zijn we ook zijn erfgenamen,

erfgenamen van God.

Samen met Christus zijn wij erfgenamen:

wij moeten delen in zijn lijden

om met hem te kunnen delen in Gods luister.

v Luister en je zult bevrijd worden.

a Wij danken God.

(gemeente gaat staan)

Zingen

Halleluja (Thuma Mina 55)

Hal - le-, Hal - le-, Hal - le - lu - - ja,
Hal - le - Hal - le - Hal - le - lu - - ja.
Hal - le - Hal - le - Hal - le - lu - - ja. Hal - le -
lu - ja, Hal - le - lu - ja.

uit de Cariben, mondeling overgeleverd

Lezing uit de Bijbel **Matteüs 9:18-19 en 23-26**

De opwekking van de dochter van Jairus

Hij was nog niet uitgesproken of er kwam een leider van de synagoge naar hen toe die voor Jezus neerviel en zei: 'Mijn dochter is zojuist gestorven. Kom alstublieft en leg haar de hand op, dan zal ze weer leven.'
Jezus stond op en volgde hem met zijn leerlingen.

Toen Jezus bij het huis van de leider van de synagoge aankwam en er de fluitspelers en de luid weeklagende menigte zag, zei hij: 'Ga naar huis, het meisje is immers niet gestorven, ze slaapt.'
Men lachte smalend. Nadat iedereen was weggestuurd, ging hij naar binnen. Hij pakte het meisje bij de hand, en ze stond op. Het verhaal hierover verspreidde zich in de hele omgeving.

Zingen

Halleluja (Thuma Mina 55)

- v** Luister en je zult bevrijd worden.
- a** Wij danken God.

(gemeente gaat zitten)

Homilie / Preek

De rechterhand van God

De rech-ter-hand van God be - schrijft in ons land,
 schrij-vend met lief - de en ge - zag:
 con - flic-ten en ge - weld; de tra-nen zijn ge - teld
 door de schrij-ven - de rech-ter-hand van God.

2. De rechterhand van God wijst ons in dit land,
 wijst ons de wegen om te gaan;
 wij dwalen onderweg / wij weten heg noch steg,
 maar dan leidt ons de rechterhand van God.
3. De rechterhand van God haalt uit in ons land,
 haalt uit naar hebzucht, haat en nijd;
 gerichtheid op ons ik / begeerte, boze blik,
 zij vergaan door de rechterhand van God.
4. De rechterhand van God richt op in ons land,
 richt op wie vallen, één voor één:
 gekend en voor altijd / uit slavernij bevrijd,
 opgericht door de rechterhand van God.
5. De rechterhand van God geneest in ons land,
 heelt ons naar lichaam, ziel en geest;
 raakt liefdevol ons aan / wij mogen weer bestaan
 door de helende rechterhand van God.
6. De rechterhand van God bezaait heel ons land:
 zaden van vrijheid, liefde, hoop.
 Culturen in dit land: / geef nu elkaar de hand,
 samen één door de rechterhand van God.

Apostolische geloofsbelijdenis

Met elkaar

Voorbede

Elke intentie wordt uitgesproken door een wisselende lezer.

Na de lezing geven de lezers elkaar een arm en aan het einde geven alle aanwezigen elkaar een arm en maken een keten van mensen.

v We zijn dankbaar voor onze bevrijding uit de slavernij van de zonde. We willen nu onze noden bij de Heer brengen en hem vragen om alle ketens te verbreken die ons tot slaven maken. Dat we nieuwe banden mogen smeden van liefde en gemeenschap.

I1 God van de uittocht,
u hebt uw volk door het water van de Rode Zee geleid en het verlost. Wees nu met ons en bevrijd ons van alle vormen van slavernij en van alles wat de menselijke waardigheid verduistert.

a **Leg uw hand, Heer, op ons, zodat wij leven.**

I2 God van overvloed,
in uw goedheid voorziet u ons van alles wat wij nodig hebben. Wees nu met ons, help ons om te ontstijgen aan egoïsme en hebzucht en geef ons de moed om bewerkers te zijn van gerechtigheid.

a **Leg uw hand, Heer, op ons, zodat wij leven.**

I3 God van liefde,
u hebt ons geschapen naar uw beeld en ons verlost in Christus. Wees nu met ons, geef ons kracht om onze naaste lief te hebben en de vreemdeling te verwelkomen.

a **Leg uw hand, Heer, op ons, zodat wij leven.**

I4 God van de vrede,
u blijft trouw aan uw verbond met ons, zelfs als we van u afdwalen, en in Christus hebt u ons met uzelf verzoend. Wees nu met ons en geef ons een nieuwe geest en een nieuw hart, zodat wij geweld afwijzen en dienaars worden van uw vrede.

a **Leg uw hand, Heer, op ons, zodat wij leven.**

15 God van heerlijkheid, aan u is alle macht,
u hebt ervoor gekozen in Jezus te wonen in een gezin,
Door het water van de doop hebt u ons als uw kinderen aangenomen.
Wees nu met ons en help ons trouw te blijven aan onze familie
en onze verantwoordelijkheden voor de samenleving om ons heen
en om de gemeenschapsbanden te versterken
met onze broeders en zusters in Christus.

a Leg uw hand, Heer, op ons, zodat wij leven.

16 God, één in drie personen,
in Christus hebt u ons verenigd met u en met elkaar.
Wees nu met ons en bevrijd ons
door de kracht en de troost van de heilige Geest
van de gerichtheid op onszelf, de arrogantie en de angst,
die ons ervan weerhouden om de volle zichtbare eenheid
van uw kerk na te streven.

a Leg uw hand, Heer, op ons, zodat wij leven.

*Allen gaan staan, geven elkaar een arm en maken een keten van mensen
gedurende het Onze Vader.*

v Laten we elkaar een arm geven, verbonden als we zijn niet door
ketens, maar door de liefde van Christus, die in ons hart is uitgestort,
en bidden we tot de Vader met de woorden die Jezus ons leerde.

Zingen

Onze Vader

(Onze Vader gezongen)

On - ze Va - der in de he - mel,
laat uw naam ge - hei - ligd wor - den,
laat uw ko - nink - rijk ko - men
en uw wil ge - daan wor - den op aar - de zo - als in de he - mel.
Geef ons van - daag het brood dat wij no - dig heb - ben.

Ver - geef ons on - ze schul - den,
 zo - als ook wij heb - ben ver - ge - ven wie ons iets schul - dig was.
 En breng ons niet in be - proe - ving, maar red ons uit de greep van het kwaad.
 Want aan u be - hoort het ko - ning - schap,
 de macht en de ma - jes - teit tot in eeu - wig - heid. A - men.

muziek Dirk Zwart

Vredegroet

v Geven we elkaar een groet van vrede

Mensen geven elkaar een hand en wensen elkaar 'de vrede van Christus')

(gemeente gaat zitten)

Collecte

Zingen

De koning van Egypteland (Lied 169: 1,2,5, 6)

(Liedboek)

1 De ko - ning van E - gyp - te - land
 trok al zijn le - gers saam.
 Ons lot was ech - ter in Gods hand.
 Ge - pre - zen zij zijn Naam!

refrein:

Zing de Heer, want Hij is hoog ver-he-ven,
 het paard en zijn rui-ter stort-te Hij in zee.
 Zing de Heer, want Hij is hoog ver-he-ven,
 het paard en zijn rui-ter stort-te Hij in zee.

2. Hun ruiters zaten hoog te paard,
 hun wagens reden snel.
 Maar hoger nog verheven is
 die streed voor Israël.
refrein

5. Voor altijd worden man en paard
 verzwegen in de vloed.
 Maar rondom is de naam vermaard
 van Hem die wond'ren doet.
refrein

6. Loof nu de Heer met snarenspeel
 en hef de tamboerijn,
 want Hij verloste Israël.
 Geprezen moet Hij zijn.
refrein

tekst Herman P. Romer
melodie Wim ter Burg

(gemeente gaat staan tot het einde van de dienst)

Zending

- v We zijn verlost door de rechterhand van God,
 en verenigd in het ene lichaam van Christus.
 Laten we dan nu uitgaan in de wereld
 vanuit de kracht van de heilige Geest.

- a De Geest van de Heer rust op ons,
want hij heeft ons gezalfd
om aan armen het goede nieuws te brengen,
om aan gevangenen hun vrijlating bekend te maken
en aan blinden het herstel van hun zicht,
om onderdrukten hun vrijheid te geven,
om het genadejaar van de Heer uit te roepen.
Amen! Halleluja!

Zingen

Zing een nieuw lied (Lied 98: 1,2)

(Liedboek)

1 Zing een nieuw lied voor God de He - re,
want Hij bracht won - de - ren tot stand.
Wij zien Hem heer - lijk tri - om - fe - ren
met op - ge - he - ven rech - ter - hand.
Zing voor de Heer, Hij o - pen - baar - de
be - vrij - dend heil en bin - dend recht
voor al - le vol - ke - ren op aar - de.
Hij doet zo - als Hij heeft ge - zegd.

2. Ja, Hij is ons getrouw gebleven,
Hij heeft in goedertierenheid,
naar de belofte eens gegeven,
het huis van Israël bevrijd.
Zijn volk is veilig in zijn handen.
Hij heeft zijn heerlijkheid ontvouwd.
Zo werd tot in de verste landen
het heil van onze God aanschouwd.

tekst Jan Willem Schulte
Nordholt en Jan Wit

Liedsuggesties

Vooraf

'Geef mij je hand' (Toon Hermans) via internet beluisteren

Openingslied

Gezangen voor Liturgie: 446

Liedboek Zingen en bidden in huis en kerk: 283, 286, 287, 322, 513

Aanroeping van de heilige Geest

Opwekkingsliederen: 329, 374, 376, 429, 463:2, 520

Loflied

Liedboek 1973: 196

Liedboek Zingen en bidden in huis en kerk: 151

Opwekkingsliederen: 13, 32, 158, 371, 415, 490, 571

Youth for Christ liedbundel: 204

Halleluja

Opwekkingsliederen: 513

Na de preek

Laus Deo: 834

Liedboek Zingen en bidden in huis en kerk: 168, 737

Opwekkingsliederen: 428

Onze Vader

Liedboek Zingen en bidden in huis en kerk: 369a, 369b, 371

Na de voorbeden

Gezangen voor liturgie: 161

Liedboek Zingen en bidden in huis en kerk: 168, 970

Kinderlied

Hoe kwam Mozes door de Rode Zee

Oecumene in de Cariben

Het Caribisch gebied is een uitgestrekt gebied in Zuid- en Midden-Amerika. De gemeenschappelijke identiteit is gebaseerd op geografische kenmerken, een gedeelde koloniale geschiedenis en een gemeenschappelijk cultureel bewustzijn. De aanwezigheid van enkele kerken in de regio – zoals de rooms-katholieke en anglicaanse kerken – valt samen met het begin van de koloniale onderneming. Andere kerken kwamen later in het kader van de missionaire beweging (18e, 19e en begin 20e eeuw). Nog recenter verspreidden zich de evangelische en pinksterbewegingen over het gebied.

De Caribische Raad van Kerken werd opgericht in 1973 tijdens de sociaal-culturele en politieke onrust van de vroege jaren zeventig. Dit was de postkoloniale periode waarin veel landen hun politieke onafhankelijkheid verworven. Het was een tijd waarin de regio gehuld was in een beweging naar zelfbeschikking, ontwikkeling en nieuwe vormen van zelfexpressie.

De drieëndertig lidkerken vertegenwoordigen een grote verscheidenheid aan mensen en culturen. Zij delen de overtuiging dat er, ondanks de verdeeldheid van de lange koloniale erfenis, een authentieke, verenigende Caribische identiteit bestaat. In 1983 is de opdracht van de Raad

opnieuw geformuleerd tot: 'Het bevorderen van oecumene en sociale verandering in gehoorzaamheid aan Jezus Christus en solidariteit met de armen.' Sindsdien ontwikkelde de Raad een strategische aanpak van de vele sociaal-economische vraagstukken en sociale misstanden, zoals de hardnekkige armoede, hoge verbreiding van HIV/AIDS-infecties, drugshandel en -verslaving, en ontcheemding om diverse redenen (zoals natuurrampen, geweld, of het zoeken naar werk en een beter leven).

Meer recent wordt er door de Raad een grotere nadruk gelegd op de theologische basis van de oecumenische beweging. Het is een poging om de koinonia te versterken. Ook zocht de Raad toenaderingen tot andere oecumenische uitingen, zoals de Caribische afdeling van het Global Christian Forum. Dit is een belangrijke stap in de dialoog met evangelische en pinkstergemeenten.

dag 1 *Heb de vreemdeling lief*

Leviticus 19 : 33-34

Heb vreemdelingen lief als jezelf

Matteüs 25 : 31-46

Ik was een vreemdeling, en jullie namen mij op

Als eerste onafhankelijke zwarte republiek heeft Haïti gastvrijheid verleend aan andere tot slaaf gemaakte volken op zoek naar vrijheid. Door armoede maken veel Haïtianen gevaarlijke reizen in de hoop op een beter leven. Zij worden vaak niet gastvrij ontvangen, hun migratie wordt belemmerd.

Reflectie

God leert zijn volk dat het vreemdelingen moet verwelkomen. Juist vanwege de ervaring van de Israëlieten als vreemdelingen in het land Egypte. De herinnering aan hun eigen ballingschap geeft empathie en solidariteit met eigentijdse ballingen en vreemdelingen. Christenen worden door het reddende werk van God eraan herinnerd dat zij eens vervreemd en verwijderd waren van God. God herstelt onze waardigheid in Christus en maakt ons burgers van zijn koninkrijk. Niet vanwege onze goede daden, maar vanwege zijn liefde. De christelijke liefde betekent lief te hebben zoals de Vader. Om de waardigheid van mensen te herkennen en te erkennen. Op die manier dragen we bij aan herstel van de verscheurde familie.

Gebed

Eeuwige God,
u die tot geen enkele cultuur of land behoort,
maar Heer bent van allen,
u roept ons om de vreemdeling in ons midden
van harte te verwelkomen.
Help ons door uw Geest,
om te leven als broers en zussen,
verwelkomend alle mensen in uw naam.
En in de gerechtigheid van uw koninkrijk te leven.
Dit bidden wij in Jezus' naam.
Amen.

Bid ook voor

- openheid onder mensen voor vreemdelingen in hun eigen omgeving.
- het werk onder vluchtelingen, dat het gezegend wordt.
- de vluchtelingen in de wereld, dat ze een plek vinden waar ze met respect en waardigheid behandeld worden.
- de vrede in de wereld, dat oorlogen, instabiliteit en armoede in de regio's afnemen en mensen weer terug kunnen keren naar huis.

dag 2 Als een geliefd mens

Genesis 1 : 26-28

God schiep de mens als zijn evenbeeld

Filemon

Niet meer als slaaf, maar als een geliefde broeder

Mensenhandel is een vorm van hedendaagse slavernij. Slachtoffers worden gedwongen om in de prostitutie te werken, of organen af te staan; of er is sprake van kinderarbeid. Deze industrie levert wereldwijd miljoenen dollars op voor uitbuiters en vormt een groeiend probleem in het Caribisch gebied.

Reflectie

God schiep de mens als zijn evenbeeld. Deze diepe en mooie waarheid is in de geschiedenis vaak verduisterd of ontkend. Zo werd in het Romeinse Rijk bijvoorbeeld geen waardigheid toegekend aan tot slaaf gemaakte mensen. Jezus stelt de sociale ongelijkheid tussen volken aan de kaak. Hij noemt de Samaritaan 'naaste' van de man die op weg naar Jericho was aangevallen.

Ook de apostel Paulus noemt de tot slaaf gemaakte Onesimus 'een geliefde broeder'. Daarmee ondermijnt hij de ongelijkheid van de Romeinse samenleving. Christelijke liefde is moedig, geeft anderen dezelfde waarde en trotseert maatschappelijke ongelijkheid. Evenals Paulus moeten we onze stem verheffen en slachtoffers van mensenhandel als volwaardige mensen zien. Zo maken we samen een einde aan de hedendaagse slavernij.

Gebed

Genadige God, wees bij slachtoffers van mensenhandel en laat ze zeker weten dat u hun benarde situatie ziet en hun smeken hoort.

Verenig uw kerk in compassie en moed, opdat zij zich inzet voor een tijd waarin niemand uitgebuit wordt en allen vrij zijn om in waardigheid en vrede te leven. Wij bidden dit in de naam van de Drie-enige God die oneindig veel meer kan doen dan wij kunnen vragen of beseffen. Amen.

Bid ook voor

- de wereldwijde slachtoffers van mensenhandel, dat we hen zien en herkennen en dat hen recht gedaan wordt.
- allen wereldwijd die zich inzetten om recht te doen aan slachtoffers van mensenhandel.
- de afbraak van structuren die ongelijkheid in de wereld mogelijk maken.

dag 3 Eer God met het lichaam

Exodus 3 : 4-10

God bevrijdt hen die in de macht van mensen zijn

1 Korintiërs 6 : 9-20

Bewijs God eer met uw lichaam

Veel christelijke kerken in het Caribisch gebied hebben zorgen over de impact van pornografie. Pornografie doet afbreuk aan de menselijke waardigheid; in het bijzonder bij kinderen en jongeren. Het maakt mensen tot handelswaar, brengt mensen in verslaving en beschadigt gezonde, liefdevolle relaties.

Reflectie

In de openbaring aan Mozes bij de brandende struik verklaart God dat hij zijn volk wil bevrijden. Hij ziet hun ellende en hoort hun jammerklachten. God ziet ook de ellende van mensen gevangen in moderne slavernij, en wil ook hen bevrijden.

Misbruik van seksualiteit leidt tot pornografie, verslaving en vernedering. Van zowel prostituees als prostituanten. God roept christenen op om – net als hij – met ontferming bewogen te zijn.

De apostel Paulus schrijft dat we geroepen zijn God eer te bewijzen met ons lichaam. En dat heel ons leven – ook onze relaties – een offer aan God moet zijn. Christenen moeten samenwerken om een samenleving op te bouwen waar de menselijke waardigheid hoog gehouden wordt.

Gebed

Herstel ons door uw hemelse genade in lichaam en geest, o God, schep in ons een zuiver hart en vernieuw onze geest, opdat we uw Naam eer bewijzen. Mogen de kerken, omwille van de heiliging van uw volk, hetzelfde doel hebben door Jezus Christus die met u leeft en regeert in de eenheid van de heilige Geest, voor eeuwig en altijd. Amen.

Bid ook voor

- gedwongen prostituees, dat ze zich vrij weten te maken.
- seksverslaafde prostituanten, dat zij hun verslaving overwinnen.
- de eenheid onder christenen om samen te bouwen aan een menswaardige samenleving naar Gods wil.
- mensen, dat zij hun lichaam tot eer van God blijven gebruiken.

dag 4 *Hoop en herstel*

Jesaja 9 : 2-7a

Aan de vrede zal geen einde komen

Johannes 14 : 25-27

Ik laat jullie vrede na; mijn vrede geef ik jullie

Kerken in het Caribisch gebied weten zich geroepen om te reageren op geweld. De regio kent een alarmerend aantal moorden, huiselijk geweld, straatoorlogen en andere vormen van criminaliteit. Daarbij neemt ook het aantal zelfverwondingen en zelfmoorden in sommige gebieden toe.

Reflectie

Het koninkrijk van God is er een van vrede en vreugde. In de duisternis schijnt licht. Maar hoe kunnen christenen het licht van Jezus brengen bij mensen die leven in het duister van huiselijke geweld en criminaliteit? Welke tekenen van hoop kunnen ze bieden? Het is pijnlijk om te merken dat de verdeeldheid onder christenen het bieden van tekenen van hoop tegenwerkt.

Het streven naar vrede en verzoening tussen verschillende kerken en geloofsovertuigingen is het tegenovergestelde daarvan. Wanneer christenen streven naar eenheid in een wereld van conflicten, geven ze de wereld een voorbeeld van verzoening en herstel. Christenen die niet vast zitten aan status en weigeren anderen en hun gemeenschappen te kleineren, getuigen van de vrede van Gods koninkrijk. Dat is de vrede die de wereld nodig heeft en die herstel, heling en troost brengt aan hen die getroffen zijn door geweld.

Gebed

God van troost en hoop, uw opstanding versloeg het geweld van het kruis.

Als uw volk

mogen we een zichtbaar teken zijn,

een teken dat het geweld van de wereld verslagen wordt.

Dit bidden we

in de naam van onze opgestane Heer.

Amen.

Bid ook voor

- mensen die leven in het duister van geweld en criminaliteit, dat zij tekenen van hoop mogen zien.
- christenen uit alle kerken, dat we één zijn in streven naar vrede en verzoening.
- de groei van het getuigenis van eenheid onder kerken.
- vrede en rust.

dag 5 De armen roepen

Psalm 145 : 9-20

Een steun is de Heer voor wie is gevallen

Lucas 18 : 35-43

Jezus, Zoon van David, heb medelijden met mij!

De Caribische economieën produceren van oudsher ruwe grondstoffen voor de Europese markten en waren nooit zelfvoorzienend. Ontwikkeling gebeurde door leningen op de internationale markt. De hieruit voortvloeiende verplichtingen gingen ten koste van uitgaven aan transport, onderwijs, gezondheid en andere overheidsdiensten. Vooral de armsten lijden hieronder.

Reflectie

Wij kunnen ons voorstellen dat het roepen van een blinde bedelaar in Jericho mensen in verlegenheid brengt. Omstanders overstemmen zijn roep om hulp, want die leidt af. Hij moet zwijgen. Jezus hoort zijn stem. God luistert altijd naar de roep van armen die het van hem verwachten. Jezus hoort niet alleen, hij reageert. Daardoor verandert het leven van de bedelaar radicaal.

De verdeeldheid onder christenen leidt ons af en overschreeuwt de roep van de armen. Niet Gods liefde naar de ander (in woorden en daden) staat centraal, maar onze chaos. Als wij één zijn in Christus, kunnen we hem beter vertegenwoordigen in de wereld. In plaats van ons eigen gelijk te halen, luisteren we echt naar de nood van de ander. Zo kunnen we samen reageren op de roep van mensen die onze aandacht het meest nodig hebben.

Gebed

Liefdevolle God,
u richt de armen en verdrukten op.
U herstelt hun waardigheid.
Hoor onze roep
voor de armen van onze wereld.
Herstel hun hoop en richt hen op.
Zodat heel uw volk één zal zijn.
Dit bidden wij in Jezus' naam.
Amen.

Bid ook voor

- mensen die slachtoffer worden van ongelijke kansen.
- wijsheid voor economen, dat zij Gods liefde voor armen vertalen in hun analyses, adviezen en beleid.
- armen, dat God hen hoort en verlost.
- onszelf, dat wij in Christus' naam één zijn in christelijke naastenliefde.

dag 6 Zie ook het belang van anderen

Jesaja 25 : 1-9

Juich en wees blij: hij heeft ons gered!

Filippenzen 2 : 1-4

Heb oog voor belangen van de ander

De verandering van internationale regels voor en door banken heeft een blijvende negatieve impact op de handel en commercie van het Caribisch gebied. De economische gezondheid van families wordt bedreigd. Doordat het voor Caribische mensen die werken in het buitenland moeilijker wordt hun families te ondersteunen, hebben ze het zwaar.

Reflectie

De Bijbel leert ons dat God kiest voor de armen: de rechterhand van God komt op voor de machtelozen. Jezus waarschuwt consequent tegen de gevaren van hebzucht en misbruik van een bevoorrechte positie. Toch kunnen ook christelijke gemeenschappen daarmee besmet worden, en zich concurrerend gedragen tegenover elkaar. Laten we ons onderscheiden van de wereld. Geen verdeeldheid en concurrentie zaaien, maar een schuilplaats zijn in de storm voor mensen in nood. Voor de kerk betekent 'rijk zijn in God' niet het hebben van vele (donerende) leden in de eigen gemeenschap. Belangrijker is het erkennen, dat de kerk ontelbare broers en zussen over de hele wereld kent, ook al worden zij gescheiden door de economische 'Noord-Zuid'-grens. Dat wij één zijn met hen. In Christus kunnen zijn leerlingen de handen ineenslaan bij het bevorderen van economische rechtvaardigheid voor iedereen.

Gebed

Almachtige God,
geef moed en kracht aan uw kerk
om voortdurend recht
en gerechtigheid te verkondigen
in situaties van overheersing en onderdrukking.
Als we onze eenheid in Christus vieren,
laat uw heilige Geest ons dan helpen
om de behoeften van anderen
in het oog te houden. Amen.

Bid ook voor

- iedereen, dat hij de rijkdom in Christus leert kennen en daaruit mag bijdragen aan rechtvaardigheid.
- bescherming voor hebzucht en vertrouwen op onze economische voorrechten.
- oog voor het belang van de ander bij alles wat we zeggen of doen.

dag 7 *Gezin en kerk als familie*

Exodus 2 : 1-10

De geboorte van Mozes

Matteüs 2 : 13-15

Jozef week met het kind en zijn moeder uit naar Egypte

In het Caribisch gebied wordt het gezin negatief beïnvloed door de erfenis van de slavernij en nieuwe factoren als de migratie van ouders, financiële problemen en huiselijk geweld.

Reflectie

Families zijn van cruciaal belang voor de bescherming en opvoeding van kinderen. Mozes en Jezus waren in levensgevaar vanaf hun geboorte. Moorddadige bevelen van boze heersers bedreigden hen.

De Bijbel beschrijft hun kwetsbaarheid tegenover krachten van buiten. Maar ook dat hun ouders liefdevol trouw zijn aan het bevel van de Heer in turbulente tijden. Zo kan actie worden ondernomen om deze kleintjes te beschermen.

De Bijbel ziet kinderen als een zegen en als hoop voor de toekomst. Christenen zijn wereldwijd geroepen om te leven als familie, in afhankelijkheid van de kracht van de Heer. De kerk heeft de taak om sterke gemeenschappen te bouwen waarin kinderen worden beschermd en kunnen bloeien.

Gebed

Genadige God, u zond uw Zoon om geboren te worden in een gewone familie met ouders, die zowel trouw als zondig waren.

Wij vragen uw zegen voor alle families, gezinnen en gemeenschappen.

We bidden in het bijzonder voor de eenheid van de christenen opdat de wereld in u zal geloven.

In Jezus' naam,
Amen.

Bid ook voor

- bescherming voor kinderen in een bedreigende omgeving.
- ouders, dat ze de liefdevolle genade van God mogen doorgeven aan hun kinderen.
- de kerk, dat ze kinderen bij Jezus mag brengen, zodat zij in hem veilig en vol hoop zijn.
- verweesden, voor het vinden van een thuis en het leren kennen van God als Vader.
- kinderen, dat ze zich ontwikkelen tot kinderen van God en leerlingen van Christus.

dag 8 De verstrooiden verzameld

Psalm 106 : 1-14, 43-48

Breng ons bijeen uit de volken

Johannes 17 : 1-12

In christenen is mijn grootheid zichtbaar geworden

De Caribische kerken willen samen wonden van de kolonisatie helpen genezen. Verzoening vraagt berouw, herstel en genezing van herinnering. Een voorbeeld daarvan is de verontschuldiging en het herstel van de relatie tussen baptisten in Groot-Brittannië en het Caribisch gebied. De kerk mag in zijn eenheid een teken en een dienaar zijn van verzoening.

Reflectie

Het vormen van een gemeenschap – verenigd in een heilig verbond met God – is onderdeel van Gods plan van redding en de verheerlijking van zijn Naam. Profeten herinneren er Israël daarom aan dat Gods verbond vraagt dat groepen in de samenleving rechtvaardigheid, compassie en genade naar elkaar tonen. Jezus verzegelde het nieuwe verbond met zijn bloed. Hij bad dat zijn volgelingen één zouden zijn, zoals hij en de Vader één zijn. Christenen delen samen in de heerlijkheid van Christus, die hij in zijn lijden en opstanding verwezenlijkt. Daarom moeten christenen altijd streven naar een verzoende gemeenschap. Een teken voor alle mensen op aarde, dat laat zien hoe je in rechtvaardigheid en vrede kunt leven.

Gebed

Heer,
we vragen u dat door uw genade,
de kerken over de hele wereld
instrumenten van uw vrede worden.
Zij zijn ambassadeurs van uw heil,
ambtsdragers van uw verzoenende liefde
onder verdeelde volkeren.
Laat zo uw naam
worden geheiligd en verheerlijkt.
Amen.

Bid ook voor

- voortdurende verwondering over het offer van Jezus Christus, dat ons tot kinderen van God en broers en zussen van elkaar wil maken.
- sterke gemeenschappen, waar de genade van Christus heerst.
- christenen die gewond zijn geraakt door andere christenen, dat ze herstellen en opnieuw de waarde ontdekken van de kerk.
- alle volken waarbij de eenheid door oorlog of andere spanningen onder druk staat.

Meer materiaal

Men vindt op de websites www.raadvankerken.nl en www.weekvangebed.nl meer materiaal over de Week van Gebed. Een deel van het materiaal is gratis te downloaden. De volgende onderdelen treft men er aan:

bij de Raad van Kerken

Een beschrijving van de oecumene in het Caribisch gebied en een inleiding op het thema; teksten van gebeden, een voorbeeld van een homilie; lesmateriaal voor scholen, suggesties voor het werken met kinderen/tieners; vertalingen van het centrale bijbelgedeelte Exodus 15:1-21.

Basisschool: We geven plaatselijke gemeenten/parochies in overweging contact te zoeken met de bovenbouw van de basisschool. Op de website bieden we materiaal aan wat de scholen kunnen gebruiken voor een programma aansluitend bij de Week van gebed.

bij MissieNederland

Programma's en powerpoints voor acht gebedsbijeenkomsten, kinderwerkpakket en materiaal voor een tienerbijeenkomst, filmpjes, promotiemateriaal en tips voor lokale organisatoren.

Schriftelijke en andere materialen

Naast deze gezamenlijke brochure (hieronder als eerste genoemd) kan men bij de bureaus van de Raad of MissieNederland bestellen:

Boekje (liturgie en acht dagen)	€ 0,90 (5 ex. of meer 1 A4-poster gratis; 50 ex. of meer: € 0,75)
Brochure acht dagen	€ 0,45 (bij 100 ex. of meer 5% korting)
Poster (A2-formaat)	€ 1,00 (per stuk)
Poster (A4-formaat)	€ 3,00 (per 5 stuks)
Bidprentje	€ 6,00 (per 100 exemplaren)
Kinderfolder (8 dagen)	€ 0,35 (bij 100 ex. of meer 5% korting)
Tienerfolder (8 dagen)	€ 0,35 (bij 100 ex. of meer 5% korting)

In verband met de portokosten wordt voor iedere bestelling minimaal € 3,00 in rekening gebracht.

Colofon

Vorbereiding materiaal

Op uitnodiging van de commissie voor Geloof en Kerkorde van de Wereldraad van Kerken en de Pauselijke Raad ter bevordering van de eenheid van de christenen is het materiaal voor de Week van Gebed voor de eenheid van de christenen 2018 voorbereid door christenen in het Caribisch gebied. In Nederland heeft een projectgroep van de Raad van Kerken en MissieNederland de teksten vertaald en bewerkt.

Samenstelling projectgroep

Geert van Dartel (voorzitter)
Jan Willem Janse
Klaas van der Kamp
Leo van der Klaauw
Gert Landman
Lydia Penner

Douwe Visser
Rietje de Vreeze
Dick Westerneng
Anneke van Wijngaarden - Junge
Jonathan Zeijl

Eindredactie

Jan Willem Janse
Klaas van der Kamp
Beppie van Laar
Jonathan Zeijl

Ontwerp

Omslag Marijke Kamsma - bliksemzwart.nl

Bronnen

De Nieuwe Bijbelvertaling (NBV); 'hand' is aangepast tot 'rechterhand'.

Foto's

Raad van Kerken; Shutterstock.com

Overgenomen met toestemming

BV Liedboek: 98, 118a, 169, 287, 301a

Onze Vader gezongen (pag. 26 en 27): Onze Vader - Dirk Zwart

CCLI: Opwekking 687

MissieNederland

Hoofdstraat 51

3971 KB Driebergen

www.weekvangebened.nl

info@missienederland.nl

0343 513693

Raad van Kerken in Nederland

Koningin Wilhelminalaan 5

3818 HN Amersfoort

www.raadvankerken.nl

rvk@raadvankerken.nl

033 4633844